

Barraca d'en Claudi

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Turó de la Trona - Serra de l'Obac
Alçada: 619

Coordenades:

Latitud: 41.64648
Longitud: 1.93202
UTM Est (X): 411064
UTM Nord (Y): 4611077

Classificació

Número de fitxa 08179 - 32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Restaurada per Claudi Perarnau, del que agafa el nom.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A010000210000OP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada dalt d'un penyal, a l'extrem sud del paratge conegut amb el nom dels Plans. Per arribar-hi, pujar a la carena del Camí Ral, passar per davant dels Hostalets en direcció al Coll de Daví i o el Coll del Correu. Després de l'antic hostal, agafar el primer trencall a mà dreta en direcció al mirador de La Trona. La barraca està ubicada al vessant dret.

Es tracta d'una construcció aèria aïllada construïda damunt de la roca, lleugerament adossada al marge. La seva planta, irregular, ve donada perquè un cop feta la construcció clàssica, se li va afegir un paravent amb coberta que recorda perfectament la closca d'un cargol. L'habitable, presenta una planta circular de 2,20 m de diàmetre. Feta de pedra irregular pràcticament sense desbastar, molt ben col·locada. La porta d'accés està orientada al sud (1,05 m d'alçada per 0,50 m d'amplada màxima). La llinda, plana, està partida per la meitat i reforçada amb dues travesseres de ferro per evitar el seu enderroc. Els murs tenen un gruix que oscil·la entre els 0,55 i els 0,60 metres. La coberta és de falsa cúpula o de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament central. L'alçada interior, des del terra al punt central de la volta és de 2,15 metres. Conserva el voladís (que mesura des del terra 1,20 metres) característic que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja. Ha perdut una gran part del recobriment exterior característic de terra i pedruscall que impermeabilitzen l'interior de l'habitable. A l'interior hi ha un tinell o cocó (0,38 m d'amplada per 0,32 m d'alçada per 0,40 m de fons). Té una espitllera, orientada al sud-est.

El passadís d'accés (1,30 m d'alçada per 0,60 m d'amplada màxima i una fondària fins a la porta real de la barraca d'1,85 m) protegeix del vent, la humitat i la pluja, alhora que protegeix l'estructura general de la barraca. El mur exterior surt del brancal mentre que el mur intern és el de la barraca pròpiament dita. La coberta reposa entre els dos.

Observacions:

Aquesta barraca consta al web de la Wikipedra amb el número 12451.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

AMICS de RELLINARS. Ruta del Racó de les fonts; dins <http://www.rellinars.cat/turisme/rutes/ruta-del-raco-de-les-fonts.html> [consulta realitzada el 28 de gener de 2019].

MORENO, Maria Dolors i PERARNAU, Claudi (2002). Un projecte de restauració: les barraques de vinya de Rellinars; dins V^a Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Monografies, 35. Diputació de Barcelona: Barcelona, pp. 205 - 208. Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

